

Začínáme s notačním programem

Milí autoři, padl na mě dotaz, jestli bych napsal článek o notačních programech, konkrétně o všeobecně oblíbeném a užívaném Sibeliovi.

A proto vám dnes ukážu, jak se dělá v Guitar Pro 6. Je sice pravda, že co do oblíbenosti Sibelius a Finale drtivě vedou, jenže jakožto kytarista, který si do not píše hlavně sóla, která nechce zapomenout, a notační software využívá na studium sóla jiných hráčů, jsem na začátku své notační „kariéry“ hledal hlavně něco, co chápe tahání strun, píše dobře tablatury a ukazuje prstoklady v reálném čase.

Volba tedy padla na Guitar Pro, i z toho důvodu, že v něm jsou dostupné kilotuny materiálu psaného pro kytaristy a také stojí zlomek (60 vs. cca 600 EUR) předchozích dvou rivalů při velice podobných schopnostech. Takže pokud chcete psát pro rock/pop/country/cokoli kapelu, a ne pro symfonický orchestr (i ten v něm lze napsat, vyexportovat nebo poslat na korekturu v XML), doporučuji velice.

Princip práce je v zásadě podobný a pro ty z vás, kteří potřebují rychlý start ve Finale nebo Sibeliovi, příkládám tyto linky:

Sibelius:

http://www.sibelius.com/helpcenter/hintsandtips/Sibelius_Quick_Startv5.pdf

Finale:

<http://www.finalemusic.com/support/learning-center/video-library/quick-start-videos/>

Pokud nevládnete angličtinou, Sibelius a Guitar Pro v češtině jsou, u Finale jsem nedohledal a nejsem si jistý.

Práce v notačním softwaru je o zkratkách a je potřeba se je naučit do bezvědomí, aby nám práce šla rychle od ruky. Samozřejmě je nemusíme umět všechny nazpaměť, jenom základní věci jako vkládání not, změny délek, křížky, béčka, pro kytaristy údery nahoru a dolů, změny strun v tablatuře atd.

Je toho dlouhý seznam. Tento seznam je v každém manuálu a nejlepší je si ho vytisknout nebo v extrémním případě nalepit na klávesnici.

V každém případě je skvělé si nastavit software tak, aby nám poslouchal MIDI klávesnici, a potom jenom držet ruku na Num +/- a měnit délky not, které zrovna hraju. Tuto funkci podporují všechny softwary a obzvláště v kombinaci s tabletem nebo midi kytarou (konečně rozumné využití) můžeme být superrychlí. Na vkládání not myší zapomeňte, jinak si budete psát rekviem až do smrti.

Zde bych rád pro ty, kteří mají tablet, zmínil užitečnou aplikaci Touch Daw, která za stovku umožní po wi-fi posílat MIDI data a slouží jako příruční ovládání nejen pro notační software, ale i pro váš DAW.

Funguje jak v iOS, tak v Androidu, její nastavení sice není úplně pro lamy, ale zase je velice příruční.

Na začátku je potřeba se důkladně seznámit s interface.

Až poté, co zvládnete cvičně napsat „Kočka leze dírou“ pod 30 vteřin, můžete začít vážně uvažovat o nějaké serióznější práci.

Zmíním ještě software Notate Me pro tablety z minulého dílu, který může pomoci v počátečním stadiu vkládání not. (Ale není úplně pro každého, jde o ruční psaní not a následný Export/Import dat přes formát XML, který podporují všechny hlavní notační softwary.)

U Guitar Pro vypadá hlavní screen takto:

Po levé straně vidíme paletu znaků, dole jednotlivé stopy – podobně jako v DAW, po kliknutí na jednu z nich se nám objeví její zápis. V plovoucím okně vidíme krk kytary. Šipkami nahoru, dolů a do stran se pohybujeme v notové

osnově, vlevo označíme délku, kterou chceme psát, a notu vložíme klepnutím na příslušný prahce, čímž máme vyřešenou současně i tablaturu, případně bouchneme Enter, a nota (nebo pomlka) se zapíše tam, kde je kurzor. U nekytarových nástrojů přepneme na piano.

Jak jsem již zmínil, toto vkládání je ovladatelné po MIDI, jak to komu vyhovuje.

Software nám samozřejmě hraje vše, co napíšeme, k máni je hromada sample bank pro Finale, Sibelius i Guitar Pro za spousty peněz, ale osobně si myslím, že pokud chceme výjezd z notačního softwaru použít na cokoli jiného než na ukázkou, měli bychom vyexportovat MIDI a dále tvořit v běžných DAW softwarech.

Přece jen doménou notačního softwaru je hlavně tisk. Tedy k tisku:

Layout stránky můžeme udělat na začátku i v průběhu práce. Chcete-li psát partituru, budete zcela jistě potřebovat větší formát než standardní A4.

Rozměry, velikosti a rozvržení stránky můžeme vzít buď tak, jak jsou předdefinovány od výrobce, nebo je editovat dle našich dioptrií či velikosti dostupné tiskárny. Dobré nastavení si schováme jako styly pro pozdější opětovné užití.

Měnit se dá naprosto cokoli, takže můžete zapojit i svůj výtvarný talent, máte-li.

Zcela jistě se dostanete do situace, že budete potřebovat určité takty na začátku řádků, zejména začátky opakujících se slok, refrénů apod.

V design módu můžeme již napsané takty zeštíhlovat nebo nafukovat dle potřeby.

Tisknout výsledek můžeme přímo z aplikace nebo exportovat jako pdf a tisknout jindy a jinde.

Toto jsou samozřejmě funkce, které najdete ve File menu, stejně jako v jiných programech typu textový editor.

U notačních softwarů vlastně nestojí otázka, jestli ano, či ne, ale spíš kdo bude psát a na čem.

Tužka a guma jsou jistě skvělá klasika a taky je mám nejraději, ale jednou se ty noty prostě musí zvětšit a po sobě mám problém číst sám, natož někdo jiný a pod světly na pódiu.

Takže pokud se vám v šuplíku hromadí papíry a občas si na hraní nějaký ten flák nevezmete, je čas se jakýkoliv notační software naučit a začít tvořit. Odměnou za leckdy otravné začátky bude pořádek v notách – nezapomeňte všechny výsledky okamžitě uploadovat na Dropbox, v případě nouze se dá na pult postavit i tablet!

Závěrem musím varovat, že manuály k těmto programům nejsou zrovna krátké a ovládání nebývá úplně prvoplánově intuitivní. Manuál si přečtete celý! Dejte tomu týden, než se pokusíte o první seriózní práci, a ušetříte si frustraci. Nepišete sračky a mějte se hezky ☒